

PŘEHLED VÝZKUMŮ

49

Brno 2008

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 49

Volume 49

Číslo 1–2

Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Freisinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Balász Komoróczy, Marián Mazuch, Ladislav Nejman,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Vrcholně středověká lotová závaží z českých a moravských lokalit.
Gruna, Hradisko (vlevo); Písek, u Šarlatského rybníka (v popředí); Ví-
cov, Městisko (vpravo dole); Boskovice, hrad (vpravo nahoře). Srov.
studii J. Doležela v tomto svazku. Foto P. Smékal.

*Medieval cup nested weights from czech and moravian sites. Gruna,
Hradisko (left); Písek, u Šarlatského rybníka (front); Vícov, Městisko
(bottom right); Boskovice, castle (top right). Cf. the article by J. Dole-
žel in this volume. Photo by P. Smékal.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@iabrno.cz
Internet: <http://www.iabrno.cz>

Tisk
Print

Arch, spol. s r. o.
Charbulova 3a
618 00 Brno-Černovice

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

Roč. 49, 2008, č. 1-2

91087/09

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2008
Náklad 450 kusů

Copyright ©2008 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v.v.i. and the authors.

Resumé

Olomouc (Bez. Olomouc), Denisova Gasse, Pekařská Gasse, Republiky Platz, Parzelle Nr. 116/29, 116/45, 116/46. Mittlere–Jüngere Burgwallzeit. Neuzeit. Stadt. Siedlungsschichten. Rettungsgrabung.

OLOMOUC (K. Ú. OLOMOUC-MĚSTO, OKR. OLOMOUC)

Ostružnická ulice 8, Ztracená ulice 5. Středověk, novověk. Sklepení a atrium domu. Záchranný výzkum.

Od podzimu 2006 do zimy 2007/2008 probíhal záchranný archeologický výzkum spojený s rekonstrukcí stávajícího objektu na ulici Ostružnická 8–Ztracená 5. Při úpravě podlahy v atriu byl odhalen sled vrstev o celkové mocnosti 2,4 m, obsahující fragmenty keramiky ze 14.–19. století. Pozitivní nálezovou situaci se podařilo zachytit i v severním z celkově tří sklepů, kde se v podložním jílu, obsahujícím četné schránky mlžů - pekténů, který ležel pod novověkou sutí, rýsovala jámka (obr. 76), vyplněná požárovou mazanicovou destrukcí a množstvím fragmentů keramických nádob ze 13. století. Ve stejném podloží byly odkryty i další mělké objekty s hnědočernou hlinitou výplní a relikt gotického základového zdiva táhnoucí se napříč sklepem.

Při výzkumu došlo také k analýze a dokumentaci stávajících historických konstrukcí, přičemž se podařilo vysledovat několik stavebních fází původně dvou středověkých, později jedné sloučené městské parcely. Nejstarší stavební relikt v severní části domu dokládají existenci plochostropého kamenného suterénu, datovaného rámcově do období vrcholného středověku. Tento suterén byl někdy v pozdním středověku nebo již v renesanci překlenut a o něco později propojen se sousedním sklepem v jižní části domu. V baroku byl severní sklep, především jeho zadní část nově rekonstruována. Jižní část domu pro-

Obr. 76: Olomouc, Ostružnická 8, Ztracená 5. Jámka ze 13. století na počátku exkavace. Fig. 76: Olomouc, Ostružnická 8, Ztracená 5. Garbage pit from the 13th century at the beginning of the excavation.

šla rovněž složitým stavebním vývojem, o čemž svědčí minimálně dvě fáze přestavby vstupu do suterénních prostor někdy v průběhu středověku a novověku a další stavební úpravy.

Michal Cheben, Peter Kováčik, Martin Moník, Petra Veselá

Literatura

Nather, W. 1995: Die Olmützer Häuserchronik, Olomouc.

Resumé

Thanks to salvage excavation in the cellars of Ostružnická Street 8/Ztracená Street 5 in Olomouc there was found a garbage pit (obr. 76) containing pottery fragments from the 13th century. Moreover, in the atrium of the same building we found a complex of archaeological layers covering material from 14th to 19th century. As for the cellars, they are Gothic in origin. Southern and eastern cellars are without major modification, the northern cellar had been modified various times already in the Gothic period and further in the Renaissance and maybe also Baroque periods. In this process, a late gothic or renaissance alcove was constructed, connecting northern and eastern cellars.

Olomouc, Ostružnická 8/Ztracená 5. Garbage pit from the 13th at the beginning of the excavation.

OLOMOUC (K. Ú. OLOMOUC-MĚSTO, OKR. OLOMOUC)

Třída Svobody, č. o. 33, č. p. 432, p. č. 373/1. Vrcholný středověk. Město, sídlištní vrstvy. Záchranný výzkum.

V roce 2007 byla dokončena rekonstrukce budovy ředitelství Moravského divadla Olomouc. Na přelomu ledna a února byl proveden archeologický výzkum plochy budoucí výtahové šachty v severovýchodní části atria budovy. Poloha sondy o rozměrech 3,5 × 4 m je dána souřadnicemi X= 1.121.557,1; Y= 547.275,81.

Geologické podloží tvořil světlý modrošedý jíl s povrchem v úrovni 214,72 m n. m. Podloží překrývala až 0,5 m silná vrstva tmavé šedohnědé písčitojílovité hlíny s mírným výskytem kamenů a malých oblázků, skvrnek uhlíků a drobků dřeva a nahodilými drobkami mazanice (k. 162). Z této vrstvy byly získány zlomky pravěké a vrcholně středověké (13. stol.) keramiky, nepodařilo se však rozlišit žádné rozhraní. Do podloží zasahovaly tři výkopy, jejichž výplň tvořil buď přímo k. 162, nebo uložení jemu podobné a v k. 162 nerozlišené. Největší objekt měl nepravidelný půdorys (část zasahovala pod nezkoumanou plochu) o rozměrech 1,1 m × minimálně 1,2 m, zjištěná hloubka činila 0,9 m. Z jeho zásypu pochází pouze dva atypické pravěké střepy. Přesto nelze tento objekt jednoznačně označit jako pravěký, nebyla zjištěna hranice mezi jeho výplní a k. 162. Další výkopy měly kruhový půdorys o průměru 1,0 a 0,4 m a zahlubovaly se 0,2 m do podloží. V jejich výplni nebyly žádné artefakty.

Podél jihovýchodní hrany sondy, tvořené zdívm a tria, byl zachycen další výkop, který se projevil už při začátek povrchu sondy a porušil k. 162. Jeho hrana vedla ve vzdálenosti 0,7 m od zdiva, dále výkop pokračoval jihovýchodním směrem pod základy budovy. Dosáhl hloubky 1,15 m od úrovně povrchu terénu. Jeho výplň tvořily hlinité vrstvy s různou četností organických zbytků, proložené koncentrací uhlíků a jílu. Z tohoto souvrství pochází pouze několik zlomků zásobnic a keramiky z průběhu 13. stol. a jedna dýha z dřevěné misky.

Výzkum zachytil pozůstatky aktivit ve 13. století s druhotnými (?) doklady osídlení v pravěku. Mladší stratigrafie chyběla, byla odstraněna již při stavbě budovy divadla.

Hana Dehnerová, Petr Večeřa

Resumé

Olomouc (Bez. Olomouc), Svobody Straße Nr. 33. Urzeit, Mittelalter. Stadt. Siedlungsschichten. Rettungsgrabung.

OLOMOUC (K. Ú. OLOMOUC-HODOLANY, OKR. OLOMOUC)

„Salzerova reduta“. Novověk. Barokní pevnost Šlajсна. Galerie. Záchraný výzkum.

V roce 2007 pokračoval v souvislosti s projektem „Morava, Olomouc – I. etapa – stavba levobřežního obtokového kanálu“ a „Olomouc – Most u plynárny III. etapa“ záchraný archeologický výzkum v bezprostředním předpolí Salzerovy reduty, která bývala součástí novověkého pevnostního systému olomoucké pevnosti (Michna 1997). Lokalita se nachází jihovýchodně od historického jádra města Olomouc. Archeologický dohled uskutečnila Archaia Olomouc, o. p. s.

Obr. 78: Olomouc, Salzerova reduta. Pohled na stavební konstrukci SK 03. Abb. 78: Olomouc, Salzer Redute. Blick auf die Baukonstruktion SK 03.

Jihovýchodně a severovýchodně od Salzerovy reduty došlo při zemních pracích v trase koryta a na levé straně plánovaného obtokového kanálu k rozrušení několika stavebních konstrukcí (obr. 77). Jednalo se pravděpodobně o pozůstatky propusti z období stávající tereziánské pevnosti. Základ stavební konstrukce SK 03 (obr. 78) tvořila kulatina, na které spočivaly velké lomové kameny. Ve výšce 1,1 m od spodní části základu na něj nasedala zděná část konstrukce, zaklenutá cihlová klenba. Vnitřní část konstrukce tvořily velké lomové kameny, zalité na povrchu maltou.

V případě stavební konstrukce SK 04 a SK 05 se podařilo zachytit jenom části stavby, náležící pravděpodobně k jedné stavební konstrukci, nejspíše propusti. Charakter a provedení stavby odpovídalo stavební konstrukci SK 03.

Michal Cheben, Péter Kováčik, Martin Moník, Miroslava Plaštiaková

Literatura

Michna, P. 1997: Bastionová pevnost Olomouc. Od opevněného města k tereziánské pevnosti. Průvodce dějinami a expozicí. Vlastivědné muzeum v Olomouci, Nadace DA Olomouc.

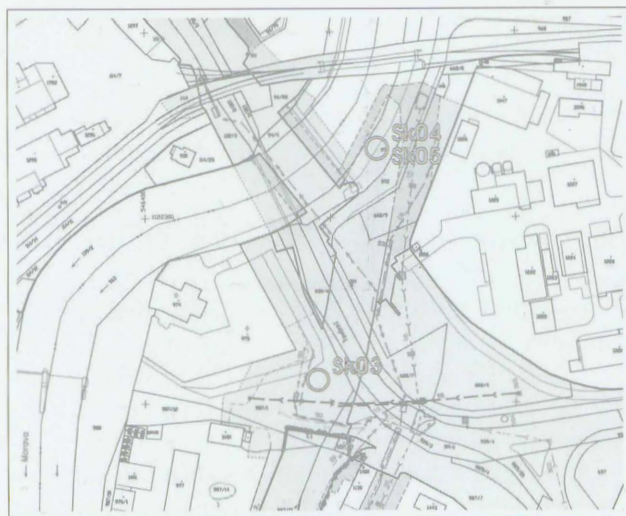
Resumé

Olomouc (Bez. Olomouc), Salzer Redute. Neuzeit. Barockfestung. Barockfestung. Stauanlage/Schleuse. Galerie. Rettungsgrabung.

OLOMOUC (K. Ú. KLÁŠTERNÍ HRADSKO, OKR. OLOMOUC)

Sušilovo náměstí, p. č. 3/1, 38/3. Středověk. Sídlištní vrstva. Záchraný výzkum.

V červnu 2007 proběhl záchraný výzkum vyvolaný rekonstrukcí budovy hospodářského dvora Vojenské nemocnice v Olomouci. Místo nálezů je na mapě ZM ČR 1:10 000, list 24 – 22 – 15, v souřadnicích Z s. č. : J s. č. – 3:1 mm, 10:2 mm.

Obr. 77: Olomouc, Salzerova reduta. Stavební plán obtokového kanálu se zaznačenými stavebními konstrukcemi SK 03, SK 04 a SK 05. Olomouc. Abb. 77: Olomouc, Salzer Redute. Der Bauplan des Umleitungskanals mit Baukonstruktion SK 03, SK 04 und SK 05.